

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍ

OBNOVITELNÉ
ZDROJE

ENERGETICKÁ
ÚČINNOST

ZDANĚNÍ
ENERGIÍ

ALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Z OBSAHU:

| Balíček Fit for 55 |

| Revize EU ETS |

| Energetická účinnost |

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

dne 14. července 2021 zveřejnila Evropská komise (EK) již dlouho očekávaný balíček legislativních návrhů Fit for 55. V rámci tohoto balíčku předložila EK mimo jiné legislativní návrh na revizi systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS). Vzhledem k tomu, že velmi významným zdrojem emisí a znečištění je sektor silniční dopravy, dopadá na něj nový samostatný systém ETS. Reformy v tomto balíčku pocítí především dodavatelé paliv, kteří budou odpovědní za monitorování a vykazování množství paliv nebo za vyřazování emisních povolenek. V této souvislosti se objevila potřeba řešit nastalé sociální dopady a z tohoto důvodu EK zároveň zveřejnila návrh na zřízení Sociálního klimatického fondu. Podíl každého členského státu se bude lišit a jeho hlavním cílem bude podpora investic zaměřených na snížení závislosti na fosilních palivech. Součástí balíčku Fit for 55 je také mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (tzv. CBAM) jako doplnění k systému EU ETS, založený na systému osvědčení, které budou nakupovat dovozci zboží ze zemí mimo EU. Současně v rámci balíčku dochází ke změně směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, podle které by podíl OZE všech členských států EU měl do roku 2030 dosáhnout 40 % na konečné spotřebě energií. Komise ve svých záměrech nezapomíná ani na posílení ambicí v energetické účinnosti, kdy v rámci změny směrnice o energetické účinnosti usiluje o navýšení původního EU cíle do roku 2030 z 32,5 % na 36 % (39 % v případě konečné spotřeby). O další podporu čistých technologií se EK snaží revizí směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny, když novým pravidlem pro zdanění elektřiny a energetických produktů má být jejich energetický obsah a environmentální dopady. Tato změna následuje obecnou zásadu „znečišťovatel platí“, která je hlavním principem environmentální legislativy. Naopak elektřina jako komodita bude patřit mezi ty méně zdaněné zdroje energií, čímž EK zejména usiluje o větší podporu čisté mobility. Snahu snížit závislost Evropy na ropě má návrh nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (AFIR), jehož součástí je například nabíjení nákladních vozidel a doplňování infrastruktury pro větší využití vodíku v dopravě mezi lety 2025 - 2030. Legislativní proces ke všem součástem balíčku Fit for 55 bude zahájen na podzim.

Hezký zbytek léta a příjemné čtení přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

Balíček Fit for 55

Další postup

Čistá energie zítřka

BALÍČEK FIT FOR 55

Evropská komise dne 14. července zveřejnila **balíček legislativních návrhů**, jejichž cílem je přizpůsobit právní předpisy v oblasti klimatu a energetiky novému emisnímu cíli EU, na kterém se členské státy shodly v prosinci 2020, když přijaly závazek snížit čisté emise skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o 55 % ve srovnání s úrovněmi z roku 1990.

Legislativní návrhy balíčku Fit for 55 vycházejí z již zavedených politik a právních předpisů. V návaznosti na **Zelenou dohodu**, kterou Komise představila dne 11. prosince 2019, stanoví Klimatický zákon závazný cíl klimatické neutrality do roku 2050 a právní rámec pro jeho dosažení, včetně střednědobého emisního cíle do roku 2030. Navrhovaná opatření balíčku Fit for 55 jsou zároveň v souladu s mezinárodními závazky v rámci Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu.

Na provedení ekologické transformace je určena zhruba jedna třetina investic, které jsou k dispozici v rámci víceletého finančního rám-

ce EU a nástroje Next Generation EU (celkově 1 824 miliard eur).

Balíček Fit for 55 je soubor vzájemně se doplňujících návrhů, které propojují efektivní obchodování s emisními povolenkami, intenzivní využívání energie z obnovitelných zdrojů, vyšší energetickou účinnost, rychlejší zavádění nízkoemisních druhů dopravy a infrastruktury či sladění daňových politik v oblasti energií s cíli Zelené dohody. Komise rovněž předkládá návrh na zřízení nového **Sociálního klimatického fondu** na ochranu zranitelných domácností v souvislosti s předpokládaným nárůstem cen fosilních paliv a dále navrhuje posílení **Modernizační-**

ho fondu a Inovačního fondu.

Doprovodná analýza posouzení dopadů uvádí, že jednostranné spoléhání na regulační politiku by vedlo k vyšší ekonomické zátěži. Na druhou stranu prosté tržní stanovení ceny uhlíku přináší riziko selhání trhu. Proto Komise zvolila kombinaci politik mezi tržním stanovením cen uhlíku (revize EU ETS, zdanění energetických produktů), nastavením cílů (pro OZE, energetickou účinnost či v rámci sdílení úsilí), norem (např. pro alternativní infrastrukturu) a podpůrných opatření (vč. možnosti čerpání z fondů EU). Komise považuje balíček návrhů za ucelený a vyvážený soubor.

DALŠÍ POSTUP

Předložené návrhy nyní musí projít legislativním procesem v rámci evropských institucí. Svoji společnou pozici k jednotlivým návrhům bude vyjednávat jak Evropský parlament, tak členské státy v Radě. Následně bude konečné znění jednotlivých právních předpisů diskutováno v rámci dialogu.

Očekává se, že závěrečná jednání mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí proběhnou v druhé polovině roku 2022, tedy během předsednictví České republiky.

Dojednat konečné znění navrhovaných textů bude vyžadovat četné kompromisy. Zatímco Evropský parlament dlouhodobě prosazuje vyšší energeticko-klimatické cíle, včetně navazujících opatření, klade důraz na energetickou účinnost či podporuje zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích v souladu s pravidly Světové obchodní organizace (WTO), členské země a zástupci průmyslu jsou v přístupu k jednotlivým opatřením obezřetnější.

Prezidenti a premiéři členských zemí EU diskutovali otázky související se změnou klimatu, resp. s opatřeními balíčku Fit for 55, včetně rozdělení úsilí o snižování emisí skleníkových plynů mezi jednotlivé členské země, na mimořádném summitu Evropské rady v květnu letošního roku. Nicméně jejich názory byly natolik odlišné, že závěry summitu obsahovaly jen obecné potvrzení 55% emisního cíle.

Mezi témata, na kterých v Radě nepanuje shoda, patří např. rozšíření schématu EU

ETS na sektory silniční dopravy a budov (kvůli negativním dopadům na ekonomicky slabší občany EU preferují některé členské státy pro tyto sektory spíše opatření regulačního rázu), dále zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích, resp. navazující omezení přidělování bezplatných povolenek, či způsob nastavení vnitrostátních cílů snižování emisí. V souvislosti se sdílením úsilí prosazují některé země ze střední Evropy, aby národní cíle byly stanoveny pouze na základě HDP na obyvatele každé členské země, zatímco země, které již produkci emisí snížily, zastávají názor, že alokace cílů musí zohledňovat i jiné faktory, jako je např. nákladová efektivita.

Hlubší debata v Radě ohledně jednotlivých legislativních návrhů teprve proběhne. Ministři životního prostředí EU se s balíčkem oficiálně seznámili na neformálním zasedání v červenci a shodli se, že vedle ambice patří mezi hlavní principy balíčku také spravedlnost a solidarita mezi členskými státy EU.

Balíček Fit for 55

Další postup

Čistá energie zítřka

ČISTÁ ENERGIE ZÍTŘKA

Skupina ČEZ staví své působení na odpovědném přístupu k životnímu prostředí. Společné úsilí o dosažení uhlíkové neutrality, včetně nově nastavených emisních cílů EU do roku 2030, přijala Skupina ČEZ jako výzvu.

V květnu letošního roku představila akcelerovanou strategii **Čistá Energie Zítřka**, ve které se zavazuje k naplnění cílů v oblastech životního prostředí, sociálních vztahů a řízení společnosti (cíle ESG) v horizontu let 2025 a 2030.

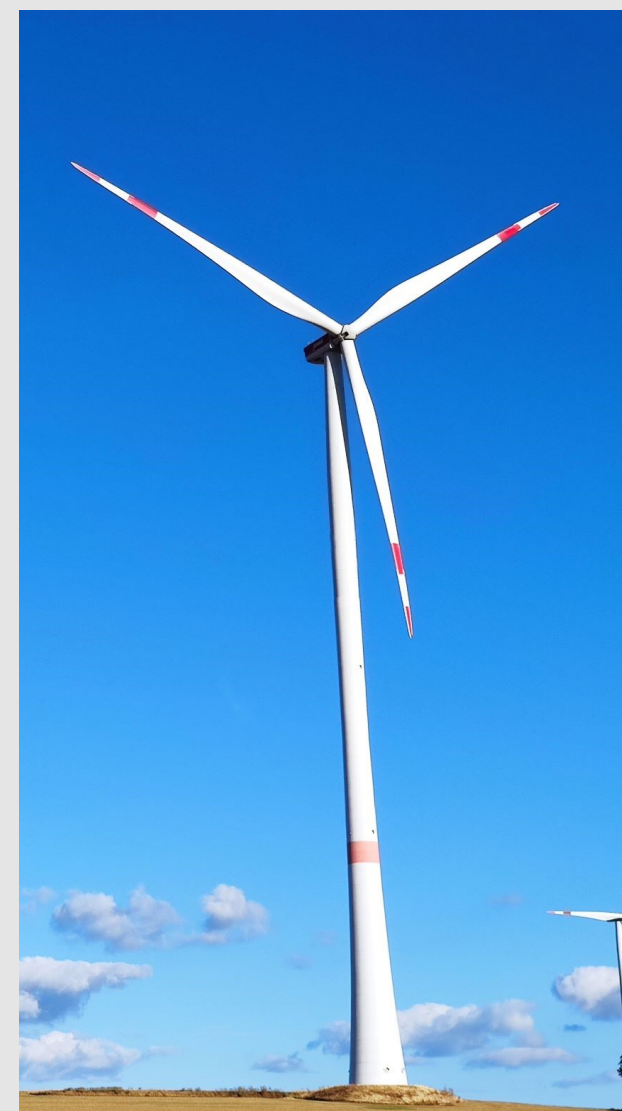
Z perspektivy této strategie, jejíž prioritou je přeměna výrobního portfolia na nízkoemisní již do roku 2030, uhlíková neutralita do roku 2050 a nabídka nejlepších energetických řešení pro zákazníky, se aktualizace klimaticko-energetické legislativy jeví jako potřebný krok, který pomůže připravit cestu v oblasti dekarbonizace.

Zároveň je však třeba pečlivě posoudit dopad jednotlivých legislativních opatření na kon-

krétní členské země a také jejich vzájemný soulad, aby se zabránilo dvojí regulaci. V rámci nadcházejícího legislativního procesu je proto potřeba důkladně analyzovat klíčové body balíčku, pojmenovat nesrovnalosti a dosáhnout dohody, která povede k rovnováze mezi ambicemi v oblasti klimatu a spravedlivým, nákladově efektivním rozdělením zátěže.

*Z pohledu Skupiny ČEZ se jako sporný jeví především **návrh revize směrnice o energetické účinnosti**. S ohledem na skutečnost, že většina členských států nedokáže splnit své indikativní cíle energetické účinnosti pro rok 2020, je jejich navrhované navýšení do roku 2030 nepřiměřené.*

*Za problematický považujeme rovněž návrh na vyloučení veškerých fosilních paliv z možnosti čerpat finanční prostředky v rámci **Modernizačního fondu**. Vzhledem ke specifické situaci v ČR, kdy zemní plyn jako přechodné palivo má své nezastupitelné místo v dekarbonizaci teplárenství, by bylo takové řešení nesystémové.*

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Revize EU ETS

Modernizační fond
a Inovační fondNový systém EU ETS
pro silniční dopravu
a budovySociální klimatický
fond

Nařízení o sdílení úsilí

REVIZE EU ETS

V návaznosti na navýšení emisního cíle EU do roku 2030 na nejméně 55 % oproti roku 1990 předložila Evropská komise v rámci balíčku Fit for 55 legislativní návrh na revizi **syntému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS)**. Pro sektory, na něž se systém EU ETS vztahuje, Komise navrhuje do roku 2030 snížit emise o 61 % ve srovnání s úrovněmi z roku 2005, přičemž dosavadní cíl byl 43 %.

K dosažení ambicióznějšího emisního cíle v rámci schématu EU ETS Komise navrhuje výraznější roční snížení nových povolenek o 4,2 % (od roku následujícího po vstupu směrnice v platnost). Takto zvýšený lineární redukční faktor (LRF; v současnosti ve výši 2,2 %) kombinuje s jednorázovým snížením emisního stropu o 117 milionů emisních povolenek (tzv. rebasing). Tím hodlá zajistit, že celkové množství povolenek se sníží tak, aby emise z dotčených sektorů poklesly v roce 2030 o 61 % ve srovnání s rokem 2005.

Komise uvádí, že pokud by se nastavená opatření nezměnila, došlo by v roce 2030 ke snížení o 51 %, což je sice více než současný 43% cíl, nicméně stále by to byl nedostačující příspěvek k celkovému emisnímu cíli ve výši 55 % ve srovnání s rokem 1990.

Veškeré národní příjmy z prodeje emisních povolenek budou muset být nově využity na projekty související s klimatem a energetikou, vč. dekarbonizace v sektoru silniční dopravy a budov. Dosud taková podmínka platila pro polovinu příjmů z dražeb. Nicméně

členské státy v průměru vynaložily na klimaticko-energetické účely téměř tři čtvrtiny svých příjmů. Vzhledem k rostoucím cenám

uhlíku činily od roku 2018 příjmy z dražeb (na úrovni EU) 14 až 16 miliard eur ročně.

Prostřednictvím schématu EU ETS se podařilo stanovit **cenu uhlíku**. Ta koncem srpna překročila 60 eur za tunu, přičemž analytici se domnívají, že v roce 2030 se může pohybovat v rozmezí 50 až 85 eur za tunu.

Skupina ČEZ dlouhodobě podporuje systém obchodování s emisními povolenkami jako klíčový dekarbonizační nástroj. Současný návrh na revizi schématu EU ETS přináší řadu úprav, které je možné podpořit. Patří mezi ně navrhovaná úprava LRF, jednorázové snížení emisního stropu (rebasing) či výhradní využití příjmů z prodeje povolenek na klimaticko-energetické účely.

*V některých aspektech, zejména u změn ve fungování **Modernizačního fondu**, je však žádoucí prosadit úpravy návrhu tak, aby bylo možné fond využít pro reálnou transformaci české energetiky, konkrétně v oblasti teplotnosti.*

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Revize EU ETS

Modernizační fond
a Inovační fondNový systém EU ETS
pro silniční dopravu
a budovySociální klimatický
fond

Nařízení o sdílení úsilí

MODERNIZAČNÍ FOND A INOVAČNÍ FOND

V rámci stávajícího systému EU ETS se část povolenek draží pro Modernizační fond a Inovační fond, které podporují modernizaci odvětví energetiky v členských státech s nižšími příjmy, resp. inovace v oblasti klimatické neutrality v celé EU.

V rámci revize schématu EU ETS Komise navrhuje navýšení finančních prostředků obou fondů a nová kritéria pro distribuci mezi členské státy s ohledem na vyšší zatížení členských států, které jsou dosud závislé na fosilních palivech. Alokace pro Modernizační fond (v současné době 2 % z celkového počtu povolenek v letech 2021 až 2030) se navýší o další 2,5 % z počtu povolenek mezi rokem vstupu v platnost až 2030. Toto navýšení si mezi sebe rozdělí členské země, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 65 % průměru EU (v letech 2016 až 2018). Navýšení se tak týká i České republiky. Mezi beneficenty se nově zařadí Portugalsko a Řecko.

Komise navrhuje, aby z fondu nově nebylo možné financovat zdroje využívající fosilní paliva. Dosud toto omezení platilo jen pro pevná fosilní paliva. Návrh také posiluje tzv. prioritní projekty, na které musí být využito minimálně 80 % finančních prostředků.

Inovační fond, jehož alokace v současné době činí 450 milionů povolenek, by měl být navýšen o 50 milionů povolenek ze stávajícího systému ETS a o 150 milionů povolenek z nového systému zahrnujícího emise ze silniční dopravy a budov. Navíc budou do Inovačního fondu přidány povolenky, které vzhledem k nově navrhovanému **mechanismu uhlíkového vyrovnání** na hranicích nebu-

dou bezplatně přiděleny dotčeným průmyslovým odvětvím.

Vzhledem ke skutečnosti, že Modernizační fond je v zásadě jediným finančním nástrojem EU, který je možné využít pro plynofikaci teplárenství, v níž hraje zásadní roli přechod od emisně náročnějšího uhlí na zemní plyn, považuje Skupina ČEZ návrh Komise na omezení možnosti čerpání finanční prostředků pouze na nefosilní zdroje za nesystématický. Zemní plyn jako přechodné palivo má své nezastupitelné místo v dekarbonizaci českého teplárenství, a proto by zemní plyn měl mít možnost kvalifikovat se v rámci Modernizačního fondu.

Revize EU ETS

Modernizační fond
a Inovační fondNový systém EU ETS
pro silniční dopravu
a budovySociální klimatický
fond

Nařízení o sdílení úsilí

NOVÝ SYSTÉM EU ETS
PRO SILNIČNÍ DOPRAVU
A BUDOVY

Nově Evropská komise navrhuje rozšířit schéma obchodování s emisními povolenkami na odvětví silniční dopravy a budov. Měl by se na ně vztahovat nový samostatný systém ETS. Případné sloučení obou systémů obchodování s emisemi by mělo být posouzeno až po několika letech zkušeností.

Komise pokládá schéma obchodování s emisními povolenkami za ústřední nástroj pro nákladově efektivní snižování emisí skleníkových plynů. Od jeho zavedení v roce 2005 došlo v odvětvích výroby elektřiny a tepla a energeticky náročném průmyslu ke snížení emisí skleníkových plynů o 42,8 %.

Fosilní paliva používaná v sektorech silniční dopravy a budov jsou významnými zdroji emisí a znečištění. Konkrétně např. silniční doprava představuje pětinu emisí skleníkových plynů v EU, přičemž objem těchto emisí neu-

stále roste: od roku 1990 se emise v této oblasti zvýšily o čtvrtinu.

Komise navrhuje zahájit obchodování s emisemi v obou těchto sektorech od roku 2026. Nové schéma bude regulovat dodavatele paliv, nikoliv domácnosti a řidiče. Dodavatelé tak budou odpovídat za monitorování a vykazování množství paliv či za vyřazování emisních povolenek.

Na základě údajů shromážděných podle nařízení o sdílení úsilí bude v roce 2026 stanoven emisní strop a vydány emisní povolenky. O rok dříve začnou dodavatelé paliv vykazovat své emise, nejdříve za roky 2024 a 2025. Emisní strop bude každoročně snižován s cílem dosáhnout 43% snížení emisí v roce 2030 (ve srovnání s rokem 2005).

Komise předpokládá, že k dosažení emisních cílů v těchto sektorech je zapotřebí využít jak tržního mechanismu, resp. stanovení ceny uhlíku, tak příspěví národních politik, včetně emisních norem či infrastruktury pro alternativní paliva. Pro oba sektory zůstává i nadále relevantní **nařízení o sdílení úsilí**.

Skupina ČEZ považuje návrh na rozšíření schématu EU ETS na další odvětví za ve své podstatě pozitivní krok. Cíl 55% snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 (oproti roku 1990) je pro EU závazný. Členské státy se na něm shodly v prosinci 2020. Pokud by se na dosažení emisního cíle tato odvětví nepodílela, muselo by se snížení realizovat jinde. Zároveň si však Skupina ČEZ uvědomuje, že jde o citlivou otázku s dopady na koncové uživatele, takže je třeba zvážit nastavení adekvátních opatření, které tyto dopady pomohou mírnit.

Zavedení ceny uhlíku do sektoru budov napomůže řešení současného problému, kdy větší teplárenská zařízení za emisní povolenky platí, zatímco zdroje mimo EU ETS (např. malé blokové či domácí kotle) nejsou cenou uhlíku zatíženy. Nicméně po dobu, kdy budou oba systémy obchodování s povolenkami fungovat odděleně, budou pro dotčené sektory tržně stanoveny dvě různé ceny uhlíku.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Revize EU ETS

Modernizační fond
a Inovační fondNový systém EU ETS
pro silniční dopravu
a budovySociální klimatický
fond

Nařízení o sdílení úsilí

SOCIÁLNÍ KLIMATICKÝ FOND

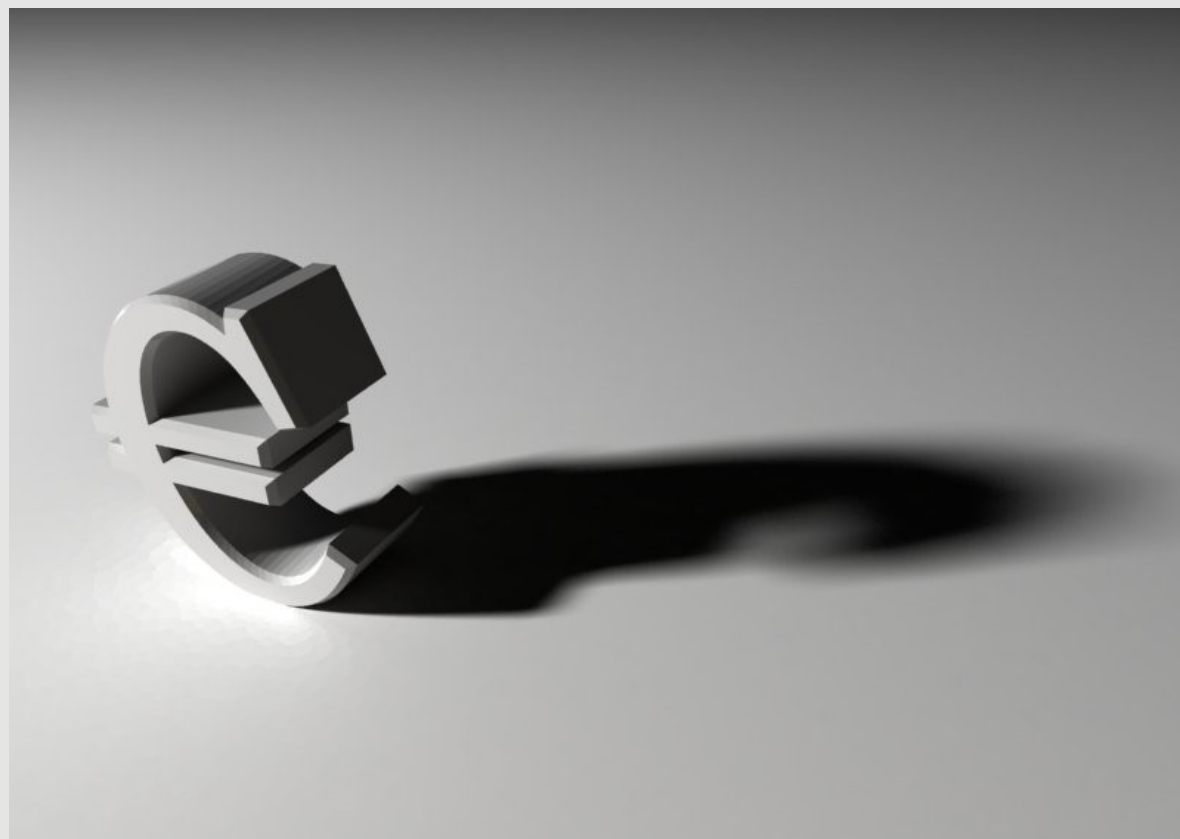
Zavedení nového schématu EU ETS v sektorech silniční dopravy a budov s sebou přináší potřebu řešit sociální dopady pro případ, že dodavatelé paliv přenesou část svých uhlíkových nákladů na spotřebitele, tj. uživatele silničních vozidel a domácnosti či mikropodniky využívající topná paliva. Proto Evropská komise zároveň předložila návrh na zřízení **Sociálního klimatického fondu**.

Nový Sociální klimatický fond bude financován z rozpočtu EU s využitím částky odpovídající 25 % očekávaných příjmů z dražeb povolenek z nového EU ETS (silniční doprava a budovy). Členskými státy by tak v letech 2025 až 2032 měl fond poskytnout 72,2 miliard eur. Zároveň by členské státy měly přispět financováním alespoň 50 % celkových nákladů na své sociální akční plány. Využít mohou příjmy z dražeb z nového EU ETS. Sociální klimatický fond by tak mohl mobilizovat 144,4 miliardy eur.

Podíl každého členského státu na čerpání z fondu je uveden v příloze II (návrhu na zříze-

ní Sociálního klimatického fondu). Pro Českou republiku je určen ve výši 2,4 %, což odpovídá 1,735 miliardám eur. Jen pro srovnání: největšími příjemci z fondu by se měly stát Polsko (17,61 %) a Francie (11,2 %).

Členské státy mají možnost z fondu podpořit investice zaměřené na snížení závislosti na fosilních palivech prostřednictvím zvýšené energetické účinnosti budov, dále dekarbonizaci vytápění, vč. podpory obnovitelných zdrojů či přístup k mobilitě a dopravě s nulovými a nízkými emisemi.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Revize EU ETS

Modernizační fond
a Inovační fondNový systém EU ETS
pro silniční dopravu
a budovySociální klimatický
fond

Nařízení o sdílení úsilí

NAŘÍZENÍ O SDÍLENÍ ÚSILÍ

Sektory, na které se dosud nevztahovalo obchodování s emisními povolenkami, ani nařízení o využívání půdy a lesnictví (LULUCF), jsou regulovány nařízením o sdílení úsilí (ESR), které stanoví závazné roční emisní cíle do roku 2030 pro jednotlivé členské státy.

V návaznosti na navýšení celkového emisního cíle do roku 2030 na 55 % je nezbytné snižovat emise i v těchto sektorech (jedná se především o silniční dopravu, budovy, odpady a zemědělství). Proto Komise předkládá **revizi nařízení o sdílení úsilí** a navrhuje posílit ambice EU na snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 o 10 procentních bodů.

Konkrétně se ambice zvyšuje ze současných 30 % na 40 % ve srovnání s rokem 2005. Zároveň Komise reviduje závazné emisní cíle pro jednotlivé členské státy. Návrh Komise zvyšuje vnitrostátní příspěvek České republiky ze 14 % na 26 %.

Vzhledem k odlišnosti výchozích pozic členských států navrhuje Komise vycházet při

stanovení vnitrostátních cílů z HDP na obyvatele každé členské země a zohlednění nákladové efektivity.

**Mechanismus
uhlíkového vyrovnání
na hranicích****Bezplatné povolenky****MECHANISMUS UHLÍKOVÉHO
VYROVNÁNÍ NA HRANICÍCH**

V rámci balíčku Fit for 55 předložila Evropská komise návrh na zavedení **mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích**. Cílem tohoto opatření je zabránit úniku uhlíku a zároveň řešit situaci ohledně globálního nacenění uhlíku.

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (tzv. CBAM – carbon border adjustment mechanism) představuje doplněk k systému EU ETS a je založen na systému osvědčení, která budou nakupovat dovozci zboží ze zemí mimo EU. Naceněn bude nepřímý obsah emisí v dováženém zboží, přičemž cena osvědčení se bude vypočítávat v závislosti na průměrné týdenní dražební ceně povolenek v rámci EU ETS.

Navrhovaný mechanismus se bude vztahovat na dovoz ze všech zemí mimo EU. Budou z něj však vyloučeny některé třetí země, které se účastní systému EU ETS nebo mají vlastní systém napojený na EU ETS. Domácí

trh tak bude chráněn před konkurencí ze zemí, kde se za emise CO₂ neplatí vůbec, nebo méně než v EU. Pokud jsou emise ve třetích zemích zpoplatněné, mohou si dovozci odpovídající náklady odečíst.

V první fázi se CBAM bude vztahovat na dovoz elektřiny, cementu, oceli a železa, hliníku a hnojiv. Mechanismus se bude uplatňovat na emise skleníkových plynů, k nimž dochází při výrobě (nejsou zahrnuty emise z využívání elektřiny). Komise do konce přechodného období zhodnotí fungování mechanismu a případné rozšíření na další produkty a služby.

Dovozci budou mít povinnost předkládat zprávy o nepřímém obsahu emisí již během přechodného období od roku 2023. Za osvědčení začnou dovozci platit od roku 2026, kdy by měl být systém již plně funkční.

Příjmy z mechanismu CBAM by měly být využity jako nový vlastní zdroj do rozpočtu EU.

Návrh na mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích se stal předmětem diskuse zú-

částněných stran. Jako problematické se jeví především navrhované postupné ukončení bezplatně přidělovaných povolenek. Více k analýze ekonomických, právních a administrativních souvislostí se dočtete v červnovém bulletinu Energetika v EU [zde](#).

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURAMechanismus
uhlíkového vyrovnání
na hranicích

Bezplatné povolenky

BEZPLATNÉ POVOLENKY

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích musí respektovat pravidla Světové obchodní organizace (WTO) i další mezinárodní závazky EU. Podmínkou pro jeho zavedení je rovné zacházení s dovozy a domácí produkcí. Vzhledem ke skutečnosti, že mechanismus CBAM je v zásadě alternativou k režimu bezplatných povolenek a obě opatření by se neměla překrývat, bude jejich přidělování v dotčených odvětvích po roce 2026 postupně rušeno, a to v průběhu 10ti let.

Snížení bezplatné alokace bude provedeno uplatněním faktoru CBAM (v počáteční výši 100 %), který se počínaje rokem 2026 každoročně sníží o 10procentních bodů, takže v roce 2035 bude v dotčených sektorech eliminováno bezplatné přidělování povolenek. Povolenky, které již nebudou bezplatně poskytnuty odvětvím spadajícím CBAM, budou vydraženy a příjmy poplynou do Inovačního fondu.

Bezplatné povolenky tak zatím zůstávají ná-

strojem ochrany energeticky náročných odvětví před rizikem úniku uhlíku. Pravidla pro jejich přidělování jsou stanovena v rámci schématu EU ETS. Po navrhovaném snížení celkového emisního stropu se bude snižovat také jejich počet. Komise navrhuje, aby k tomuto snížení došlo až ve druhé polovině desetiletí. Maximální roční míra snížení referenčních hodnot by se měla od roku 2026 zvýšit z 1,6 % na 2,5 %. Bezplatné povolenky

by se navíc měly přesunovat do sektorů, ve kterých je dekarbonizace obtížnější.

Přidělování bezplatných povolenek bude navíc podmíněno úsilím o dekarbonizaci. Pokud zařízení, která podléhají energetickému auditu (podle čl. 8 odst. 4 [směrnice o energetické účinnosti](#)) nezavedou navrhovaná nákladově efektivní opatření, bude množství bezplatných povolenek sníženo o 25 %.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURAPodíl obnovitelných
zdrojů energiePodíl OZE
v jednotlivých
sektorechPODÍL OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ
ENERGIE

Směrnice o obnovitelných zdrojích energie je hlavním nástrojem, který řeší podporu energie z obnovitelných zdrojů. Navýšení emisního cíle EU do roku 2030 s sebou nese potřebu vyššího podílu obnovitelných zdrojů energie v energetickém systému. Proto Evropská komise v rámci **změny dotčené směrnice** navrhuje nový (vyšší) závazný cíl na úrovni EU pro podíl obnovitelných zdrojů, včetně doprovodných opatření v jednotlivých odvětvích (dopravy, vytápění a chlazení, budov a průmyslu).

Členské státy by společně měly zajistit, aby podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě EU činil v roce 2030 alespoň 40 %. V praxi to znamená zdvojnásobit v příštím desetiletí nynější zhruba 20% podíl. Současný cíl pro rok 2030 je stanoven ve výši 32 %, přičemž jednotlivé členské státy dosahují různé míry pokroku. Na základě národních klimaticko-energetických plánů (NECP) předložených v roce 2020 Komise

předpokládá překročení současného cíle. Kumulativní dopad plánů EU27 odhaduje na 33,1 až 33,7 %. Pokud Rada EU přijme navrhované navýšení cíle pro podíl obnovitelných zdrojů, budou muset členské státy své úsilí zintenzivnit.

Indikativní cíl do roku 2030 pro Českou republiku se při navýšení kolektivního cíle zvýší

z 23 % na 31 %, přičemž český NECP předpokládá příspěvek ve výši 22 %.

Pro členské státy návrh zavádí povinnost realizovat do konce roku 2025 minimálně jeden přeshraniční projekt v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURAPodíl obnovitelných
zdrojů energiePodíl OZE
v jednotlivých
sektorechPODÍL OZE V JEDNOTLIVÝCH
SEKTORECH

Návrh na revizi směrnice o obnovitelných zdrojích energie (OZE) navyšuje cíle v jednotlivých hospodářských odvětvích, která se na poptávce po energii podílejí největší měrou.

V průmyslu je navržen orientační cíl ročního zvýšení podílu OZE o 1,1procentního bodu na vnitrostátní úrovni.

V sektoru budov by orientační cíl na úrovni EU pro podíl OZE na konečné spotřebě energie budov měl do roku 2030 dosáhnout 49 %. Zároveň členské země musí každoročně zvýšit podíl OZE používaných k vytápění a chlazení o 1,1procentního bodu. V oblasti dálkového vytápění by pak členské země měly ročně zvýšit podíl OZE a odpadního tepla alespoň o 2,1procentního bodu.

V sektoru dopravy je cíl nově definován jako povinnost dodavatelů paliva snížit do roku 2030 emisní náročnost sektoru o 13 %. Návrh směrnice současně zavádí kreditní sys-

tém, v jehož rámci dodavatelé obnovitelné elektřiny do sítě veřejných nabíjecích stanic získají kredity, které mohou prodat dodavatelům paliv ke splnění jejich povinnosti. Zároveň je stanoven podíl pokročilých biopaliv a bioplynu s postupnou trajektorií z 0,2 % v roce 2022 na 2,2 % do roku 2030. Dodavatelé pohonných hmot budou muset podávat zprávy o podílu obnovitelných paliv, elektřiny a vyspělých biopaliv a bioplynu.

Skupina ČEZ podporuje vyšší ambice v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve výrobě elektřiny, dodávkách tepla i v sektoru dopravy, které považuje s ohledem na požadavek 55% snížení emisí za opodstatněné. Současně pokládá za vhodné zachování flexibility pro volbu konkrétních opatření k dosažení národních příspěvků.

Z pohledu posouzení dopadů celého balíčku je však nutné nahlížet na navrhované cíle pro podíl obnovitelných zdrojů energie komplexně, tj. v kontextu ostatních legislativních návrhů, zejména s ohledem na změny směrnice o energetické účinnosti, směrnice o zdanění energií a energetických produktů a revize směrnice o EU ETS.

Vysoké cíle pro podíl obnovitelných zdrojů by mohly negativně ovlivnit bilanci schématu EU ETS a oslabit tak motivační roli cenového signálu emisní povolenky. Proto je nutné v rámci revize klimaticko-energetické politiky EU brát v úvahu tyto dopady tak, aby nebyla ohrožena centrální role EU ETS v oblasti dekarbonizace.

V souvislosti s povinnostmi vydávání záruk původu (článek 19) Skupina ČEZ poukazuje na její nadbytečnost v případě dálkového vytápění. Vzhledem ke skutečnosti, že soustavy dálkového vytápění jsou v ČR lokální a jasně oddělené, nejsou záruky původu pro sledování palivového mixu v těchto soustavách zapotřebí a jedná se jen o administrativní a finanční zátěž jejich provozovatelů.

Současně Skupina ČEZ doporučuje rozšířit věcnou působnost článku 19 na všechny formy energie, tedy nejen na elektřinu a teplo. Nově lze rozsah rozšířit i o pokročilá paliva, vodík či biometan a zajistit tak rovné podmínky pro další řešení dekarbonizace.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Energetická účinnost

Energetická účinnost
na prvním místěDodávky tepla
a chladu

ENERGETICKÁ ÚČINNOST

Evropská unie nahlíží na energetickou účinnost jako na samostatný zdroj energie. V rámci **revize směrnice o energetické účinnosti**, navrhuje zvýšení závazného kolektivního cíle EU pro rok 2030 z 32,5 % na 36 % v případě konečné spotřeby a na 39 % u primární spotřeby energie (vztaženo vůči predikcím z roku 2007).

Tento cíl bude formálně vyjádřen jako zvýšení ambicí do roku 2030 o 9 % oproti projekcím referenčního scénáře 2020. Nový cíl odpovídá maximální spotřebě primární energie ve výši 1 023 Mtoe a konečné spotřebě energie ve výši 787 Mtoe.

Členské státy si k dosažení společného cíle EU stanoví vnitrostátní příspěvky, jejichž orientační výše bude vycházet z kombinace kritérií odrážejících situaci v jednotlivých státech. Patří mezi ně energetická náročnost, HDP na obyvatele či potenciální úspory energie. Svoje vnitrostátní příspěvky budou členské státy notifikovat spolu s indikativní trajek-

torií, jako součást národních klimaticko-energetických plánů (NECP).

Členským státům se zvýší povinnost (článek 8) dosáhnout kumulovaných ročních úspor konečné spotřeby energie ze současných

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Energetická účinnost

Energetická účinnost
na prvním místěDodávky tepla
a chladu

0,8 % na 1,5 %, a to od roku 2024. Prodej energie použitý v dopravě může být z této kalkulace zcela nebo částečně vyloučen. Pokud členský stát nedosáhne požadované kumulativní úspory konečné spotřeby energie do konce stanoveného období, musí těchto úspor dosáhnout do konce následující periody, a to nad její rámec.

Členské státy rovněž zajistí, aby se celková konečná spotřeba energie ve veřejném sektoru každoročně snížila o nejméně 1,7 % v porovnání s rokem x-2 (x je rok vstupu směrnice v platnost). Kromě toho budou mít členské státy povinnost každoročně renovovat alespoň 3 % celkové podlahové plochy.

V souvislosti s veřejnými zakázkami mohou členské státy požadovat zohlednění širších aspektů udržitelnosti, vč. kritérií ESG.

V případě, že některé státy budou v plnění svých příspěvků zaostávat, budou muset do jednoho roku po obdržení hodnocení Komise provést nápravná opatření, včetně zvýšení povinnosti úspory energie podle článku 8, úpravy povinnosti pro veřejný sektor či dobrovolného finančního příspěvku do Ná-

rodního fondu energetické účinnosti. Pokud by však Komise považovala navrhovaná nápravná opatření za nedostatečná, uplatní svou pravomoc a navrhne případně další doporučení.

Kolektivní cíl pro zvyšování energetické účinnosti je jediným klimaticko-energetickým cílem do roku 2020, kterého EU téměř jistě nedosáhne. Podle odhadů pouze 9 členských států rámcově splnilo své indikativní cíle energetické účinnosti do roku 2020. Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) uvádí, že pro splnění původního (32,5 %) cíle do roku 2030 je zapotřebí zdvojnásobit průměrnou míru ročního snížení spotřeby energie dosaženou v letech 2005 až 2018.

Za této situace Skupina ČEZ považuje navrhované navýšení ambicí pro energetickou účinnost na úrovni EU za nepřiměřené, vyžadující neadekvátní náklady.

Rovněž navyšování ambicí ročních úspor konečné spotřeby (článek 8) neodpovídá realitě dosaženého pokroku. V rámci zprávy o stavu energetické unie z října 2020 Evrop-

ská komise uvádí, že kumulativní úspory do roku 2020 pravděpodobně nesplní 12 členských států, včetně České republiky. S ohledem na tuto skutečnost je další zpřísňování v této oblasti (od roku 2024) zcela neadekvátní.

Skupina ČEZ hodnotí pozitivně zachování možnosti volby schématu k dosažení kumulativních ročních úspor. Pro ČR je zásadní zajištění dostatečné flexibility pro plnění závazku v rámci alternativního schématu.

Skupina ČEZ rovněž podporuje důraz na informovanost spotřebitelů a posilování jejich pozice. V tomto ohledu dlouhodobě usiluje o kvalitní a vzájemně vyváženou komunikaci se zákazníkem.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJEENERGETICKÁ
ÚČINNOSTZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Energetická účinnost

Energetická účinnost
na prvním místěDodávky tepla
a chladu

ENERGETICKÁ ÚČINNOST NA PRVNÍM MÍSTĚ

Návrh revize směrnice o energetické účinnosti posiluje zásadu energetická účinnost na prvním místě (EE1st).

Legislativně je tak ukotvena povinnost zvážit řešení energetické účinnosti při plánování, tvorbě politik či investičních rozhodnutích v relevantních odvětvích, nevyjímaje energetické systémy. V této souvislosti budou mít členské státy povinnost zajistit, aby provozovatelé přenosových a distribučních sítí uplatňovali při plánování, rozvoji sítě a investičních rozhodnutích zásadu EE1st.

Při uplatňování zásady EE1st je třeba zohlednit, že nemusí jít vždy o nákladově efektivní řešení, a proto by tento princip neměl být brát jako dogma.

BALÍČEK FIT
FOR 55

REVIZE EU ETS

UHLÍKOVÉ
VYROVNÁNÍOBNOVITELNÉ
ZDROJE**ENERGETICKÁ
ÚČINNOST**ZDANĚNÍ
ENERGIÍALTERNATIVNÍ
INFRASTRUKTURA

Energetická účinnost

Energetická účinnost
na prvním místěDodávky tepla
a chladu

DODÁVKY TEPLA A CHLADU

V rámci revize směrnice o energetické účinnosti navrhuje Evropská komise kritéria pro energeticky účinný systém dálkového vytápění a chlazení, která pro tyto systémy stanoví procentní podíl obnovitelné energie, odpadního tepla či kogenerovaného tepla až do roku 2050.

Členské státy budou mít povinnost zajistit, aby nově budované či podstatně rekonstruované systémy dálkového vytápění a chlazení splňovaly definovaná kritéria. Zároveň nesmí docházet ke zvyšování využívání fosilních paliv (kromě zemního plynu) ve stávajících zdrojích tepla.

Se záměrem posouzení ekonomické proveditelnosti energetické účinnosti dodávek tepla a chlazení budou mít členské státy povinnost zajistit analýzu nákladů a přínosů při výstavbě či rekonstrukci tepelného zdroje s výkonem větším než 5 MW, přičemž v této souvislosti byla zrušena výjimka pro jaderné zdroje.

Co se týká nově definovaných kritérií pro energeticky účinný systém dálkového vytápění a chlazení, neměla by mít revize směrnice retrospektivní účinek. Požadavky

vyplývající z nové definice by se měly vztahovat pouze na nové či významně rekonstruované systémy.

Zdanění energetických
produktů a elektřinyZDANĚNÍ ENERGETICKÝCH
PRODUKTŮ A ELEKTŘINY

Revize **směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny** má za cíl harmonizovat zdanění energie s politikami EU v oblasti energetiky a klimatu, odstranit zastaralé výjimky a snížené sazby, které v současnosti podporují využívání fosilních paliv, a podpořit čisté technologie.

Aktualizace směrnice o zdanění energií zavádí novou strukturu daňových sazeb na základě energetického obsahu a environmentálních vlastností paliv a elektřiny, tj. zdanění je primárně stanovené na čisté výhřevnosti energetického produktu (eur/GJ) a sekundárně na obsahu uhlíku.

Energetické produkty a elektřina jsou podle typů seskupeny do obecných kategorií, vč. specifikace energií, na které se návrh nevztahuje (např. koncové zdanění tepla). Nový systém by tak měl zajistit, že nejvíce znečišťující paliva budou zdaněna nejvíce. Elektřina by měla patřit mezi nejméně zdaněné zdroje energie, aby se podpořilo její využívání, zejména v dopravě.

Nastavení minimální úrovně zdanění zůstává zachováno. Členské státy si mohou stanovit vlastní sazby za podmínky dodržení minimálních sazeb. Navrhované minimální sazby budou od 1. ledna 2024 každoročně upravovány na základě údajů Eurostatu o spotřebitelských cenách.

Návrh rozšiřuje základ daně tím, že do působnosti směrnice zahrnuje více produktů a odstraňuje některé současné vnitrostátní výjimky a snížení sazeb. Určité snížené sazby však budou možné i do budoucna, jako například u elektřiny nebo pokročilých energetických produktů.

V rámci aktualizace směrnice o zdanění energií Komise rovněž navrhuje možnost, aby členské státy osvobodily od daně zranitelné domácnosti. Domácnosti, které se nacházejí pod hranicí 60 % národního mediánu ekvivalentního disponibilního příjmu mohou být od daně osvobozeny nejvýše na dobu deseti let od vstupu směrnice v platnost.

K přijetí revidovaného znění směrnice bude v Radě EU zapotřebí **jednomyslné** schválení.

*Zdanění energetických produktů a elektřiny je v současné době na úrovni EU harmonizováno **směrnicí** z roku 2003. S ohledem na časo-*

vý odstup od přijetí původní směrnice a aktuální změny v oblasti klimaticko-energetické politiky Skupina ČEZ podporuje snahu o přizpůsobení legislativy novým výzvám v souvislosti s přechodem na klimatickou neutralitu do roku 2050.

Oblast harmonizace vnitrostátních právních předpisů týkajících se nepřímých daní patří mezi záležitosti, které členské státy považují za citlivé a o kterých proto v Radě hlasují jednomyslně. Vzhledem k široké míře diskrece při zdanění energií a energetických produktů na úrovni členských států je žádoucí princip jednomyslnosti zachovat.

Skupina ČEZ považuje za sporné řešit osvobození zranitelných domácností nastavením výjimek v rámci této směrnice. Zohlednění aspektů energetické chudoby by nemělo být předmětem daňové politiky EU a jednotlivých členských států, ale mělo by být výhradně řešeno prostřednictvím vnitrostátních sociálních politik.

**Zavádění
infrastruktury
pro alternativní paliva****ZAVÁDĚNÍ INFRASTRUKTURY
PRO ALTERNATIVNÍ PALIVA**

Mezinárodní Opatření balíčku Fit for 55 se soustředí primárně na sektor energetiky, ale také na sektor dopravy. Jeho součástí je návrh **nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva**, který má nahradit původní směrnici z roku 2014.

Doprava je dnes stále závislá na ropě, která pokrývá 94 % její energetické potřeby. Evropa dováží přibližně 87 % ropy a ropných produktů ze zahraničí, přičemž náklady na dovoz ropy se v roce 2015 odhadují na přibližně

187 miliard EUR a další náklady na životní prostředí. Výzkum a technologický vývoj vedly k úspěšným demonstracím alternativních palivových řešení pro všechny druhy dopravy. Podle Evropské komise ale zavedení bezemisních řešení na trh vyžaduje další politická opatření.

Návrh nařízení stanoví povinné národní cíle pro zavádění infrastruktury alternativních paliv ve všech druzích dopravy. Zavádí společné technické specifikace, požadavky na informace pro zákazníka, poskytování dat, platební metody a reporting.

Mezi hlavní navrhované cíle patří instalace 1 kW dobíjecí kapacity na každé bateriové elektrické vozidlo registrované v členském státě, instalace rychlých dobíjecích stanic s kapacitou nejméně 300 kW do roku 2025 a 600 kW do roku 2030 v intervalu 60 km na evropských dálnicích v rámci sítě TEN-T či nově stanovené cíle pro nabíjení nákladních vozidel s elektrickým pohonem a zajištění dostupnosti vodíkových čerpacích stanic pro všechny typy vozidel.

Podstatná je samotná změna legislativního nástroje ze směrnice na nařízení. To znamená, že nařízení bude mít závaznou právní

platnost ve všech členských státech od okamžiku, kdy vstoupí v platnost a členské státy přijdou o flexibilitu možností implementace, kterou jim zaručovala směrnice.

Nezbytnou podmínkou pro rozvoj čisté mobility je vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj infrastruktury, mezi které patří i zajištění společného rámce pro její zavádění. Z tohoto pohledu lze tedy legislativní návrh regulující oblast infrastruktury pro alternativní paliva vnímat pozitivně. Návrh však obsahuje jinou metodologii pro stanovení potřebné infrastruktury, než byla dosud používána. Je tedy třeba pečlivě zanalyzovat konkrétní dopady návrhu povinných vnitrostátních cílů.

Skupina ČEZ je připravena přispět ke snižování emisí a dalšího rozvoje elektromobilní dobíjecí sítě. Již nyní máme s počtem 310 veřejných dobíjecích stanic největší dobíjecí síť v ČR a do roku 2025 jich hodláme mít v provozu minimálně 800.

Nabízí se otázka nákladové efektivity rychlého budování navrhované dobíjecí infrastruktury, zejména v segmentu těžkých nákladních vozidel. Související investice budou (pro získání soukromých subjektů) vyžadovat spolufinancování z veřejných prostředků.